

ישיבה נ' (אחה"צ)

(אחרי ההפסקה)

הער: מ"א זורם יאיר

מה שמך?

הינו"ר אגרונט:

ס א יורם יאיר.

מ"א זורם יאיר:

אתה מצהיר בהן צדק לומר את האמת?

הינו"ר אגרונט:

אני מצהיר בהן צדק לומר את האמת.

מ"א יאיר:

ידוע לך שהעדות היא סודית?

הינו"ר אגרונט:

כן.

מ"א יאיר:

אתה מב"ד?

הינו"ר אגרונט:

מב"ד בדוד 50.

מ"א יאיר:

באיזה חטיבה?

הינו"ר אגרונט:

חטיבה 35.

מ"א יאיר:

ממתי?

הינו"ר אגרונט:

מה-10, 6 כמב"ד.

מ"א יאיר:איפה אמא היית כאשר פרצה המלחמה?הינו"ר אגרונט:

ברמה, עכשיו אנחנו יושבים כסיני.

מ"א יאיר:

מתי נולדת, איפה נולדת, ומה הפרטים

הינו"ר אגרונט:

הצבאיים שלך? חספר לנו בקצרה על תולדות חיך

העיקריים?

נולדתי בשנת 44 ברחובות, מאז מכלה בארץ.

מ"א יאיר:

התחבתי חינוך תיכוני, אתר כך, תוך כדי שרות

צבאי - כוגר אוניברסיטה, חוג לפסיכולוגיה.

איפה כח"א?

י. ירון:

כבר אילן.

מ"א יאיר:

ישיבה נ' (אחה"צ)

הערד: ס"א רונן יאיר

אחה גפרת?

היו"ר אגרנט:

את התואר הראשון כן.

ס"א יאיר:

מה עם יתר הפרטים שלך?

היו"ר אגרנט:

התבייסתי בשנה סוף 1963 לנח"ל. הלכתי לקורס

ס"א יאיר:

קצינים ב-64. שרחתי כמ"מ בשיבטה, ב"ס למכ"ים

של הנח"ל. לאחר מכן מ"מ בגדוד 50 סמ"פ בגדוד 50. מ"פ במלחמת ששת הימים

בגדוד 50. בסוף 68 יצאתי לשלוש שנים ללימודים אקדמאיים. בסוף 71 אן אמצע

71, פוררין בבה"ד 1 לתקופה של 10 חודשים. לאחר מכן, סמג"ד בגדוד 50 עד

לאוגוסט 73. לאחר מכן הלכתי לפו"מ כדי לגמור את התואר השני.

זכ-6,10 התבקשתי על ידי מפקד החטיבה לעלות לרמה לגדוד 50, בכדי לשמש

כסמג"ר לסמג"ר הנוכחי (היוה והמג"ד נפצע שבועיים קודם לכן בחרגיל עוצ כתי).

אתה בכלל לא היית בפעילות אקטיבית בזמן

היו"ר אגרנט:

המלחמה?

הוא היה בפו"מ.

י. ירין:

כן כיום הכיפורים הייתי בפו"מ, עד שעה 12

ס"א יאיר:

בצהריים הייתי שייך לפו"מ.

באיזה שעה הגעת לגדוד ברמה?

היו"ר אגרנט:

בערך בין 2,30 ל-3 אחה"צ.

ס"א יאיר:

אתה נפגשת קודם על המח"ט?

היו"ר אגרנט:

לא, דברתי אתו טלפונית. המח"ט שלי ישב בחל-נוף.

ס"א יאיר:

מי הוא?

היו"ר אגרנט:

עוזי יאירי, היה.

ס"א יאיר:

הכונה היחה למפקד החטיבה של הגיזרה?

י. ירין:

עם מח"ט 820 לא נפגשתי, אלא, שלושה ימים

ס"א יאיר:

לפגש את נדמה לי, אחרי שפרצה המלחמה.

ישיבה נ' (אחה"צ)

הערד: ס"א יאיר

הגנ"ר אגרנט:ס"א יאיר:

איפה הייתה מפקדת הגדוד?

מפקדת הגדוד ישבה במחנה אל-על,

כאשר הגדוד החזיק את שרשרת המוצבים של

הקו מ-111, 114, 115, 116 אץ נח"ל גולן, את מוצב אורן. ביום השבת עצמו

נחנו תצפיות בחל-כוזוק, בחל-שאקי ב-117 וחפשו את שני המוצבים העזובים -

אפרסק ואננס.

החלוקה מבחינת הגדוד הייתה: פלוגה שסימנה איקו

חפשה את המוצבים: 115, 114, 111 ומפקדת ~~הפלוגה~~ הפלוגה ישבה במחנה

רפיד.

פלוגה א' - ישבה עם מפקדת הגדוד

במחנה אל-על כשהיא חפשה את מוצב 116. איישה לתצפית בחל-שאקי ואת התצפית

בחל-כוזוק. ואת התצפית ב-117.

פלוגה ב' ישבה - מפקדת הפלוגה עם חלק

מהפלוגה, בנח"ל גולן, האחזות נח"ל גולן הישנה, ומוצב אורן ~~אפופא~~

אפרסק ואננס.

זה לגבי הפריסה של הגדוד ביום השבת - יום

הכיפורים.

לגבי ההבעה שלי. אני הגעתי דרך הציר

שעולה מעין-גב לבני-יהודה. באיזור בני-יהודה ראיתי, שכל האזור מושגז;

המתנחי כרבע שעה, כאשר לרגע פסקה ההפגזה על אל-על, וכנסתי פנימה.

הסמג"ד שהיה כאותו זמן עם הקמב"צ ו-2 סמלי מבצעים היה בדרך לחל-פרס

שם היה אמור להתמקד החפ"ק הגדודי.

זה לגבי הגדוד. מיקום הגדוד ביום-

הכיפורים.

ר.ב.א

80-74-

ועדת החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' (אחה"צ)

הער: ס"א יאיר

היו"ר אגרנט:

לך כבר כדרך לגדוד כבר הייתה הפגזה?

ס"א יאיר:

כן. ההפגזה התחילה כפי שסיפרו לי ב-2

בדיוק, ואני בערך ב-2.30 רבע ל-3 הייתי

בצומת בני-יהודה והאזור היה מופגז כולו. המתנחי שם כעשר דקות. הייתה רבע

הפוגה בהפגזה ואז נכנסתי לגדוד.

זאתה קבלת את הפיקוד על הגדוד או היית

י. ירין:

סמג"ד?

מה שקרה, המצב היה כזה - אני הייתי

ס"א יאיר:

סמג"ד בגדוד הזה וחודשיים האחרונים

עד שהגיע המג"ד הקודם, הייתי ממלא מקום. וזה שסמג"ד הנוכחי שלי,

והחליף אותי כסמג"ד, היה סמג"ד שלי כאשר אני ממלא מקום מפקד הגדוד.

ברגע שנשלחתי לכאן, מכיון שהוא היה האיש שהכניס את הגדוד לקו 5 ימים

קודם, והכיר את כל הפריסה והתפיסה של הקו אמר לי המח"ט - שאני בא להיות

סמג"ד שלו. וכך הגעתי באמת לאל-עד, כאשר אני מיועד להיות סמג"ד של

מנחם. מה שקרה בפועל.

היו"ר אגרנט:

מה שמו?

ס"א יאיר:

מנחם זסורסקי.

מה שקרה בפועל - כאשר אני הגעתי לאל-על

נאמר לי, - נשאר שם למעשה ממטה הגדוד רק קצין הקשר וסמל מבצעים

שישבו בחוץ בזקרה, והם אמרו לי - שהם לא יודעים איפה מנח"ט והקמ"כ

נמצאים. הם היו בדרך לחלםפרס כאשר התחילה ההפגזה.

המשך דבריו רשמה ש.א.

לפני כן רבא
שא

הם היו בדרך לתל/ פרס כאשר התחיל ההפגזה.

בחפ"ק ?

היו ר' אגרנט:

כן. אין להם קשר איתו. איבדו את הקשר איתו.

י. יאיר:

לא יודעים מה קרה לו. התחלתי לנהל את העניינים

מאל-על עצמה, להתחיל לקבל דיווחים מהמוצבים וניצלתי את מפ' א' כנען.

כלומר - קיבלת את הפיקוד?

לסקוב:

כן, במקום. והתחלתי לנהל את העניינים. מאוחר

י. יאיר:

יותר, כשעה לאחר מכן דיווחו לנו שהג' יפ והמסאית

שאינה נסע הסמנד נראו שרופים ופגועים מההפגזה באיזור ג' וחדר. לא ידעתי מה עלה

בגורלו של הסמנד. אינני זוכר כרגע בדיוק את השעה, אבל הרבה יותר מאורח בערב

הצלחנו ליצור קשר. כלומר - הוא התקשר מתל-פארס ונתן לי להמשיך לנהל את העניינים.

היות ואני התחלתי לנהל אותם כארבע שעות קודם. וסיבה שניה : שלו מחל-פארס לא

היה קשר אלא קשר טלפוני אלי, אבל לא אל כל המוצבים. מאותו זמן המשכתי לפקד על

הגדוד למעשה עד היום.

הוא הסגן שלך עדיין?

ידין:

הוא הסגן שלי עדיין.

י. יאיר:

כרגע אחם בתעלה?

ידין:

כרגע אנחנו מתצטא יושבים בפצ' הג' ידפי.

י. יאיר:

זה קיבל אישור יותר גבוה אחד-כן?

נכנצאל:

כן, כבר בשלב הזה זה קיבל אישור. אינני זוכר

י. יאיר:

כדיוק באיזה יום, ויותר מאוחר, כאשר ישבת

כסואך הגיע אלוף פיקוד המרכז ואמר לי שאני אקבל מינוי למפקד הגדוד רטקואקטיבי

מ-6 לאוקטובר.

2765

שא

ועדת החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' - אה"הצ

סגן-אלוף יורם יאיר

בפועל הייתה מפקד הגדוד ס-6 לאוקספורד אחר-
הצהרים?

היו"ר אגרנט:

כן.

י. יאיר:

מה קרה בזמן הבילמה בסקטור שלך, במוצבים
וכו' מה שמעת מהמוצבים?

היו"ר אגרנט:

ברגע שהגענו לאל-על התחלנו לארגן בתוך הכונקר
שהיה מיועד לשמש כחפ"ק איזה מפה, קצת אמצעי

י. יאיר:

קשר, כי הכל היה מרוכז בצריף סמוך שלא עומד בפני הפגזות, וירדה הפגזה גם על מפקדת
הגדוד באל-על מדי פעם בפעם. התחלנו לקבל דיווחים מהמוצבים. הם כולם ספגו הפגזות
רציניות של ארטילריה. כולם דיווחו על סורי שריון שנעים באצט מסורה למערב באיזור
פיתחה רפיד.

בריוק איפה?

ידין:

על ציר "רשת", על ציר "רפס", על ציר "טרויה"
ובין ציר "רפס" וציר "טרויה" מדרום לתל-קודנה.

י. יאיר:

התחלתי לקבל את הדיווחים מהמוצבים וניסיתי לאתר איפה המאסף של הפריצה, באיזה
איזור. אני זוכר שצוירנד שלשה חימים! (1) באיזור צפוני ל-116, על ציר "מתזה", שהוא
ציר הנפט. (2) באיזור ציר "רשת" סמוך ל-114. (3) על ציר "טרויה" מדרום ל-111.

איפה נפח במפה הזאת?

לנדאן:

לשם אינדקסיה : זה הכביש המרכזי של הרמה,

י. יאיר:

זו הפניה לכיוון ראש פינה, זה הכביש הסוביל

לקוניסרה, הפריצה היתה באיזור זה - זה ציר הנפט שעובר וחוצה את הקו הסגול. כאן הן
חוצה את הכביש הראשי של הרמה ובאיזור נפח הוא חוצה את כביש הרוחב שמוביל מקוניסרה
לראש פינה.

היו"ר אגרנט:

י. יאיר:

איפה היו המוצבים האלה?

כאן, באיזור הזה. המוצבים העיקריים היו

באיזור המשולש עד לאיזור אורקד. באיזור הזה

אין מוצבים. כאן יש מוצב 116. כאן היתה תצפית. כל האיזור הזה ריק ממוצבים. כנחל

גולן היתה מפקדת פלוגה. תחת פיקודי היתה פלוגת סנקים של 4 מחלקות. אות הקריאה

שלה ברשת היה "שדר". דיברתי איתם רק בקשר. לא הצלחתי לצערי לפגוש את המ"פ, הוא

נהרג כמוצאי יום כיפורים.

מה שעשיתי - שלחתי לכל מוצב - היו להם עמדות

מוכנות מראש לגבי תקשורת המוצב - שלחתי מחלקה ל-116, מחלקה אחת ל-115 ומחלקה

אחת ל-114. המוצב היחיד שדיווח שכנראה עולים עליו פיזית כדי לכבוש אותו היא

מוצב 116. באיזור שלו חצו הסורים את העלה הנ.ס ופנו דרומה על ציר "המערכת" לכיוון

רמת מגשימים ותל-סאקי. בשעה 8 בערב 116 דיווח שטנקים וכח של חי"ר על גבי נגמשים

עולה עליו, גם מדרום וגם מצפון. מה שאנחנו פעלנו לגבי כל הדיווחים האלה - דיווחנו

למפקדת החטיבה שישבה בנפת והורדנו וניסינו לטווח את סוללות הארטילריה שהיו

באיזור תל-פארס.

לסקוב:

כמה?

י. יאיר:

כמה שלי ידוע הינוס, אז לא היה ידוע לי בדיוק,

היה שם גדוד ארטילריה. הבעיה היתה שחלק

מהארטילריה הזאת נפגעה מיד בהפגזות וחלק ממנה בהמשך נפגע על ידי מארב ברבע שניסתה

לדלג. מנחם הסגוד אשר ישב בתל-פארס היה איש הקשר שלי עם הארטילריה. מה שקרה הוא

היה סגד ארטילריה שבא לסיור בקו לקראת כניסה לקו. במקרה הוא הזדמן לתל-פארס

בשבת בצהריים, כאשר החחילה כל הסהומה. הוא עזר לנו רבות בכל הנושא של קשר עם

הארטילריה. מה שעשינו - אני הייתי מפנה את הדרישה בטלפון למנחם ומנחם עם סגד

הארטילריה היה מתקשר לסוללה שהייתה מסוגלת לירות באותו זמן והיינו מנסים להעלות

אש על צירי התנועה שלהם. זה לא היה אפקטיבי ולא בכמות הדרושה, והינו מורידים

2767

ועדת החקירה - 8.1.74
ישיבת נ' - אח"הצ
סגן-אלוף יוסף יאיר

שא

אש בעיקר על 116, אש על המוצב עצמו כדי למנוע את הסורים מלכבוש אותו.

לנפוח ערב, כאמור, שלחתי מחלקה אחת של סנקים אשר חפסה עמדה בערך ק"מ אחד או ק"מ וחצי ממוצב 116. המחלקה הזאת דיווחה. זו היתה מחלקה 3 מתוך הפללגה. היא דיווחה שהיא גמרה את החמושת שלה.

כאיזה שעה?

היו ר אגרנט:

פינני זוכר בדיוק, בסביבות 7 בערב, כאשר

י. יאיר:

דווח לי בשעה 8 על ידי 118 שסנקים וכח של חי"ר

עולים עלינו - שלחתי מחלקה מס' 2 של פלוגה הסנקים לעזרתו. היתה שם בעיה חמורה מאד שהסנקים מהעמדות שלהם לא היו מסוגלים לסייע ירחר למוצב, היות ולא היתה להם תאורה מתאימה. פצצות התאורה אזלו. ואז הוריתי למחלקה 2 לסגור את הסווח לכיוון המוצב, להקרב למוצב 116. באותו זמן היו כבר שני סנקים בפחה המוצב פבועים. אחד עלה על מוקש ושני נפגע על ידי כזוקה של החיילים.

אחרי כן רשמה אף

2768

ועדת החקירה - 8.1.74
ישיבה נ - אחר הצהריים
העוד: סא"ל יורם יאיר

לפני כן שא:
או:

כשכל זה לא עזר והם לא היו מסוגלים לייחח על סנקים שחפפו את 116 הוריתי למחלקה להדור פנימי לתוך המוצב כדי לירות מהטורחים הקרובים של 100, 200, 300 מטר על הסנקים שינסו לחדור לתוך המצבב. הם עשו את זה הם נכנסו לתוך המוצב. סנק אחד שלנו עלה בפחח המוצב כשהוא עקף סנק סורי פגוע על מוקש שלנו ושניהסנקים האחרים עמדו והגנו על המוצב. באותו שלב בערך אני זוכר, עד שעה עשר בערב לא היה לנו ככל המוצבים אף נפגע אדיין.

אגרנט:

גם מהסנק שעלה על מוקש?

י. יאיר:

לא היו נפגעים, הסנק לא נפגע. זה מה שקרה באותו שלב עם ה-116. שאר המוצבים דיווחו

על תנועות הסנקים בקרבחם, אבל על אף מוצב לא עלו לכבוש אותו, כלומר לא פסתערו עליו כדי לכבוש אותו. ב-111 מאוחר יותר נהרג חייל אחד, והגיעו לשם שלושה פצועים סנקיסטים נדמה לי מחטיבה 7 שפעלה צפונית לחל-פארס. אלה היו הנפגעים הראשונים שלנו. זה היה בערך בסביבות עשר בלילה.

נבנצל:

אמרת שמפקד פלוגה נהרג?

י. יאיר:

זה היה בהמשך הלילה. בהמשך הלילה היו עוד נפגעים אבל לא מוצבים.

לבני ההמשך - מה שקרה באותה מחלקה של סנקים - שנגמרו לה הפגזים; סליחה, נושא אחר - לקראת חושך ביקשתי לקפל את התצפיות שמיקמו ביום, שהם היו ב-117 בתל-סאקי ובתל-בוזוק. קיבלתי אישור מהחטיבה לקפל את התצפיות בתל-בוזוק ואת התצפיות ב-117; אבל לא לקפל את התצפיות של תל-סאקי. מאוחר יותר לאחר שהתצפיות של תל-בוזוק כבר הגיעה למפקדת הגדרד באל-על ננחנו לי הוראה ממפקדת החטיבה, נאמר לי שמוטל האיש לקפל אותם ואם הם יחקפלו

2769

ועדת החקירה - 8.1.74
ישיבה נ - אחר הצהריים
העד: סא"ל יורם יאיר.

א.ו.

שאני אחזיר אותם חזרה לכיוון הל-כוזוק. באותו זמן כבר הספקתי לדבר עם החברה שחזרו מהתצפית והם אמרו לי שבמשך כל היום הם לא הצליחו לזהות שום דבר מכיוון שהם יושבים יותר מדי בעומק. כלומר, מערבית, וכשהתפגזה נופלת בינם ובין הפוללות היורות, אז בגלל האבק והעשן לא מזהים שום דבר. בקיצור הם טענו שהם לא היו יעילים כל היום ואז הודעתי לחסיבה שאין טעם לשגר אותם שנית ואני משאיר אותם במפקדת הגדוד. כנ"ל קיבלנו את שני המוצבים הדרומיים - אפרסק ואננס, בערך כשעה שמונה בערב הם התקפלו לחוך מוצב אורן.

מתי זה היה?

אגרנט:

בשמונה בערב. בערך בשעה 22:40 סדווח 111

י. יאיר:

שכנח=שכנח= שכוח רציני של סנקים נע ממזרח

לכיוון השטח שלנו, לא על הציר אלא פרום. בעקבות ההודעה הזו יצרתי קשר עם גדוד 82 שזה גדול של חסיבה 7 שנמצא באזור 111 והודעתי לו שיעבור ישירות עם מוצב 111, שם ישב מ"פ הפלוגה איקס. הודעתי כנ"ל למוצב. באותו שלב דיווח לי עוד פעם 111 שהוא זיהה כ-21 סנקים סוריים שחוצים עוברים מדרום לו ממזרח למערב. יצרתי קשר ישיר עם מל"ד 82 ודיווחתי לו שסנקים סוריים עברו אותו מערבה. הוא לא ידע בכלל מי פונה אליו ומי מדבר אליו בכל אופן, אמרתי לו זה דיווח ממוצב 111, הוא התקשר למחלקה שלו שעמדה בכנסייה למוצב למרגלות המוצב, ושאל את המ"מ אם הוא יודע או זיהה משהו, והמ"מ השיב לו שהוא לא ראה דבר וזה בטח הרעש של הסנקים שלנו. אמרתי עוד פעם למג"ד השריון שיש שם מ"פ רציני שלי, ואני סומך על הדיווח שלי, אבל זה לא הועיל הרבה.

מה שקרה, אם נחזור עכשיו לפלוגת הסנקים

שנמצאת אצלי, מחלקה אחת שלה עמדה באזור 115. שתי מחלקות עמדו באזור 116 כשמתוכן סנק אחד פגוע ולשאר החמשה אין יותר פגזים. יצרתי קשר עם קצין אג"ם של פלוגת הסנקים של חסיבה 188 ושאלתי אותו איפה הם יכולים לקבל פגזים נוספים. הוא אמר לי באזור הל-סאקי. בינתיים בגלל כל המצב הזה שנשארו למעשה מחל-פארס כמעט ודרומה ללא אף סנק שמשוגל ללפועל, פניתי למפקדת

2770

ועדת החקירה - 8.1.74

- 100 - 93 -

או.

ישיבה נ - אחר הצהריים
הער: סא"ל י. יאיר

החטיבה שינסו לתגבר אותנו ולשלוח פלוגת סנקים, כי באותו זמן הגה ברור לי
מלפי הדיווחים של מוצב 116 שסנקים שוברים אותו דרומה ונעים לכיוון
רמח-מגשימים או נחל גולן. ככל אופן לכיוון דרום מערב.

למי אמרת את זה?

אגרנט:

פניתי אני לחטיבה ל-820 בדרישה שישלחו

י. יאיר:

לי פלוגת סנקים לתגבור היות וכל הציר היה

חשוף לתנועה שלהם בלי שאפשר יהיה למנוע אותה. עד היום לא ברור לי מאיפה

ואיך, אבל לאזור תל-סאקי הגיע מ"פ וסנק נוסף של פלוגת אחרת נקרא דומס כרשת

יצרתי אתו קשר וכיקשתי אותו שיפוע באיגוף מדרום יירד מתל-סאקי לכדון

רמח-מגשימים. באזור פרמח-מגשימים יפנה מזרחה ויבוא אל המוצב מדרום

כי בציר הרגיל שמוביל אל המוצב תיארתי לעצמי שכבר שורץ סנקים סוריים.

איזה מוצב?

אגרנט:

116.

י. יאיר:

זה היה שניב סנקים?

ידין:

כן.

י. יאיר:

הוא ועוד סנק?

אגרנט:

כן. מה שקרה, לשם עדכון בשעות, זה היה

י. יאיר:

116 אחרי שכשעה 11:30/דיווח לקעוד פעם שפלוגת

סנקים וכמה נגמ"שים עולים עליו עצמו.

אחרי כן אא.

2771

לפני זה הוא דיווח על טור של חמשים סנקים שחוצה את תעלת הנ.ס כ-500-400 מטר צפונים לו, ונע על ציר מחזה, זה ציר הנפט. לעבר ציר ירקונה, שזה ציר המערכת. כרגע ששני הסנקים האלה ירדו מתל-סאקי (תל-סאקי יושב על הכביש הראשי, כערך 3 ק"מ צפונית לרמת מגשימים, כ-10 ק"מ טאל-על) - ברגע ששני הסנקים ירדו מהתל ופנו על הכביש הראשי לכיוון דרום, הם נחקלו ב-10 נגמשים סוריים שעומדים על ציר סיפה, זה הציר הראשי, בסור אחד. הוא חלף על פניהם. הם היו מופתעים בדיוק כמיהו. ירו עליו קצת מנשק קל. מפקד הטנק השני נפגע בשתי הידיים. הוריתי לו מיד להסתובב ולדפוק את השיירה לכל האורך, כל זמן שהיא עומדת במקום, שיכניס כמה פגזים לאורך השיירה. הוא עשה את זה ועלה חזרה לתל-סאקי. פגע בכמה נגמשים. בינתיים, אחרי שהוא עבר אותם, הם כבר קצת נפוצו, והוא עלה בחזרה לתל-סאקי. לא זכור לי כרגע בדיוק הזמן, אבל כערך בשעה 10 בערב קיבלתי פקודה מהחטיבה לשלוח נגמשי שלנו עם שני צוותי בזוקה לכיוון רמת-מגשימים כדי שיחטמו את הכניסה לתוך הישוב. ביצעתי את זה. יצא לשם קצין שלי, מ'מ עם שני צוותי כוזקאים. מיד אחרי הדיווח של דומם על שירת הבי.סי.ריס, על הנגמשים הסוריים, דיווח לי אותו מ'מ שבזוקא שלו חיסלה נגמשי סורי, כ-150 מטר מהכניסה לרמת-מגשימים. דיווחתי על כך לחטיבה וביקשתי שישלחו כרהיפות סנקים, כי אין מה שיחסום את הציר לכיוון אל-על, בני-יהודה, עין-גב וכדומה. נאמר לי שנשלחה פלוגת סנקים מאיזור נאפח אלי. כשדיווחתי על הפגיעה בנגמשי - - -

מה נשלח אליך?

היור אגרנט:

פלוגת סנקים מנאפח לכיוון אל-על. כשדיווחתי לחטיבה על

י. יאיר:

הפגיעה בנגמשי הסורי בכניסה לרמת-מגשימים, נאמר לי ע'י

החטיבה להרים פצצת תאורה ולהיות בטוח שרפקנו נגמשי סורי ולא נגמשי שלנו. דיווחתי

להם שאין שום נגמשי שלנו בשטח, וזה מסוכן להחיש תאורה. הם עמדו על כך. ביצענו,

וירדנו, וזה היה באמת נגמשי סורי.

נחזור לפלוגת הסנקים, שתי מחלקות הסנקים שעמדו באיזור

116. בינתיים נחתי להם הוראה, אחרי שהם דיווחו לי, וזה לפני כל האירוע הזה, שאין

להם פגזים, להחפץ לאיזור תל-סאקי. שם קבעתי עם קצין אגם של החטיבה שתחכה להם

מנה שניה של פגזים, הם היו בדרך, הגיעו לחל-סאקי. לא ברור לי בדיוק פה לוח הזמנים, כי הם לא דיווחו לי שהגיעו. מכל מקום, קצין אגם דילג את הפגזים הרבה יותר מערכה.

קצין אגם של החטיבה?

ידין:

כן. של חטיבת הטנקים, 188. וכשהגיעו לשם הטנקים, הם לא מצאו את הדרגים האלה. על החל עצמו עד עכשיו לא ברור לי איך ומי זה היה, הגיע סמנד טנקים...

י. יאיר:

לחל סאקי?

היו'ר אגרנט:

לחל-סאקי. עם עוד איזה טנק פגע. כנראה שהוא היה באיזור

י. יאיר:

צפוני יותר ונע דרומה. פתאום הוא התחיל לשרד מאיזור תל-סאקי. נתתי לו הוראה לארגן מיד מתוך הטנק שלו והטנק הפגוע שהגיע אהו להעביר פגזים חצי-חצי, ולארגן כוח של כ-4-5 טנקים שירדו ויעברו פעם אחת על הציר מחל-סאקי לאל-על, כדי לבדוק שאין כוחות סוריים בניצנו, וכדי שאני אוכל למקם אותם להסימח הציר באופן יותר אפקטיבי.

זה לקח הרבה מאד זמן, כל ההתארגנות האת. בינתיים דיווח

לי מפקד התצפיה שלי, שהיה קצין. כזכור, מיקמתי תצפיה מבעוד יום על תל-סאקי. זה היה קצין עם 5 חיילים. דיווח לי הקצין שה הוא מזהה את הנגמשים הסוריים שדומים פגע בהם קודם לכן, והוא מזהה כוחות חי'ר שכנראה ירדו מהנגמשים האלה מסתוככים סביבו בשטח.

ירדו מהנגמש הסורי הפגוע?

היו'ר אגרנט:

לא הנגמש. נגמש אחד סורי פגוע עמד בכניסה לרמת-מגשימים.

י. יאיר:

היתה שיירה של כ-10 נגמשים מחתת לתל-סאקי שהטנקים פגעו בהם, דומים והטנק השני כשירדו מהחל. ~~אחריהם~~ מהנגמשים האלה קפצו כנראה אנשי חי'ר וחפזרו בשטח. נתתי לו הוראה להשחמש בטנקים שעומדים על החל לחסל את כל הכי.טי.רים (אלה הנגמשים הסורים), ולנסות משם, מהמקום שהם עומדים, עוד בשלב ההתארגנות, לחסום את הציר.

2773

א.כ.

ועדת חקירה - 8.1.74
ישיבה נ' - אחה'צ
הער ס/א י. יאיר

את כל דברים האלה דיווחתי כל הזמן לחטיבה. בינתיים
קיבלתי הוראה מהחטיבה לשלוח עוד גמט שלי מאל-על, עם עוד צורת בזוקה, לכיוון רמת-
גושימים, כדי שיחטמו את הציר.

כרגע אנחנו מדברים על סביבות שעה אחת כלילה. החי'ר
שירד מהגמטים הסוריים באיזור חל-סאקי התארגן לפי דיווח המ'מ למעלה להחקפה על החל
עצמו. בינתיים, כל שאר המוצבים ממשיכים לדווח על סנקים סוריים שעוברים, פעם מדרום
פעם מצפון להם, כמגמה כללית מערבה. להוציא את ההרוג וכמה פצועים מקרב הסנקיסטים
שהיו ב-111 - לא היו נפגעים במוצבים הללו.

בסביבות אחת (בזה אינני בטוח, אם זה היה באחת.

בכל אופן, אחרי שזעקתי לחטיבה כמה זכמה פעמים, בפרט אחרי שהיה ברור לי שהציר הראשי
כבר שורץ סורים, לקבל תגבורת של סנקים מנאפה) דווח לי מנאפה שאותה פלוגה שנשלחה אלי
עלתה על מארב סורי של עשרם-וכמה א סנקים, בצומה ציר הנפט חושנייה. ארבעה מהם נדפקו.
שלושה הצליחו להסתלק אחורה לכיוון נאפה. וזה למעשה הכוח היחיד שניסה לנוע אלי
דרומה, ואין להם שום אפשרות לשלוח שום סנק נוסף. אין להם מאיפה, והציר עצמו כבר
חסום, ציר הנפט. ובאיזור ג'וחדר גם כן יש סנקים סוריים. כך שהישועה שלי יכולה
להגיע רק מאולם סנקים שיתחילו לעלות מכיוון עין-גב.

זה ת/א פלד?

ידין:

לא ידעתי מי זה - - -

י. יאיר:

כדיעבר.

ידין:

כן, כדיעבר זה היה חטיבה 9 שנעה מכורדני נדמה לי.
אינני יודע כרגע בדיוק מאיפה, ועלתה מעין-גב אלי.

י. יאיר:

זה היה מצב מאד לא מעורר. כי למעשה נשארנו בלי אף

סנק ככל הגזרה הדרוסית של הרמה. בכל אופן, היו לי שד כמה סנקים בלי כל-כך הרבה
חמושת, ולא טלם תקינים, בתל-סאקי עצמו. כיקשתי מהסמג'ד שם - - -

איפה היו לך סנקים?

הי'ר אגרנט:

א.ב.

2724 110 - 104 -

ועדה חקירה - 8.1.74
ישיבה נ' - אחה' צ'
הער' ס/א י. יאיר

כתל-סאקי, אותם חמשת הסנקים שהתרוקנו מתחמושת

י. יאיר:

וכאן להצטייד בתחמושת לתל-סאקי, עוד שני סנקים

של דומם שנחקלו כנגמשים הסוריים מתחת לתל, ועוד סנק של הסמב'ד הזה שאני לא יודע

איך הגיע לשם.

אח'כ רשמה א.ג.

2775

לפני אא

- 111 -

ועדת הקירה - 8.1.74

ישיבה נ' - אחה"צ

העד: יורם יאיר

א.ג.

ויעביר

בקשתי ממנו שיזרז אמש יותר מהר פגזים ויורוסת

בין הסנקים ושישים 20 פגז בכל סנק ויוריד 4 סנקים מיר למטה אל הציר, ושפשוט יעברו פעם אחת את הציר, כי זה הציר של הרמה המוסיל לעין גב, לצמח ולכל הסביבה. זה לקח הרבה זמן. בקשתי פה"מ שלי שיזרז אותו וידרכן אותו. בינתיים, את 116 ניסו לתקוף עוד פעם בלילה, בערך בסביבות 1.00 בלילה. שירה רצינית של סנקים נחקה 500 מ' צפונית לו, שירה סורית. בקשנו להוריד עליה ארטילריה. לא היתה. ב-111 גם כן דיווח על שירה רצינית מאד באזור חל-כודנה. שם הצלחנו להוריד קצת ארטילריה. 115 דיווח שכלי הנשק הרציניים שלו זה המ"ג, בזוקה ופרגמה, יצאו מפלל שימוש.

המפקד שלי בתל-סאקי דיווח שיש חי"ר עם בזוקות מסחובב

באזור שלו, שניזחר מהם. זה למעשה הארועים שהיו בין 1.00 ל-2.00 בלילה.

הסורים הורידו הפגזה רצינית בסביבות 2 בלילה על תל-סאקי

עצמו. לא היו נפגעים כתוצאה מזה.

באזור אל-על, מיפקדת אל על עצמה, הוצאתי את הנגמ"ש האחרון

שהיה שם עם המ"פ, עם עוד בזוקה אחרונה שהיתה, הוצאתי אותם ק"מ צפונית-מזרחית

אמש למיפקדת הגדוד, כדי שיהווה מין חסימונת, למקרה שאיזה נגמ"ש סורי או

משהו יותר גרוע יצליח להתקדם לכיוון שלנו, שלא נהיה מופתעים.

בסביבות 3.30 הסמ"ר שם הצליח לארגן 4 סנקים, נדמה לי,

שמסוגלים היו לנוע ועם תחמושת. זה היה בסביבות השעה 4.00. נתתי לו הוראה

לרדת מהתל ולהתקדם בכיוון שלי. ברבע שהוא ירד מהתל, היו שם הרבה מאד חי"ר עם

בזוקות או "אר.סי.ג'י", אני לא יודע מה, ירד עלינו מכל הצדדים בזוקות, שלשה

סנקים - להוציא את שלו - נפגעו. סנק אחד התדרדר כשניסה לרדת מהתל. זה היה הסנק

2776

- 112 -

ועדת החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' - אחה"צ

הער: יורם יאיר

אג

של דומן, ומאז לא שמענו עליו יותר, איבדנו אתו קשר. להוציא את הסנק של הסמג"ד הזה, לא היה אף סנק אשר נע. נתתי להם הוראה לירות מכל הכלים כעמדות ניחות לכל הכווננים. נתתי להם הוראה שירו מכל הכלים לכל הכווננים כדי לחסל את החי"ר הזה. הם ביצעו את זה. אמרתי להם שהם יתרוצצו בסכיבה. תל-סאקי עם המ"מ שלי עם ה-5 אנשים דיווחו שהחי"ר מתחיל כנראה לעלות עליו. אמרתי לו שינסה להסתלק משם. אמר שזה בלתי אפשרי כי יש לו נפגעים מבין הטנקיסטים.

כדי שהתמונה תהיה קצת יותר ברורה; תל-סאקי זה סך הכל מבחינת הגובה היהסי שלו בשטח הוא לא יותר מאשר חמשים מטר מעל הכביש, וזה מין מוצבון שהוכן בחכניה "סלע" לתפישה. היה שם כונקר לא רציני, יש שם שלשה בנוקרים, אבל אחד מהם, זה ששם ישבו החצפית, פונה לכיוון מערב, ובתוכו החרכזו הנפגעים של הטנקיסטים. המ"מ שלי בתל-סאקי דיווח שבלתי אפשרי להתפנות והוא מבקש איזה סנק או משהו כזה שיעמים עליו את כלם ויוכל להסתלק אחר. הסנק היחיד שנע בשטח, זה היה סנק הסמג"ד הזה ונתתי לו הוראה שיחזור לחל ויסייע לחצפית והתכווננתי לשלוח את שלשת הנגמ"שים שלי כדי שיפרצו לתוך החל, יקחו משם את האנשים ויחזרו חזרה לאל-על כאשר הכונה שלי היתה להשחמש בשני הנגמ"שים עם צוותי הבזוקה שהיו כרמת-מגשימים סך הכל בטווח 3 ק"מ מתל-סאקי ונתתי הוראה למ"פ של הפלוגה שיצטרף אליהם.

זה היה בעקבות דיווח שהחי"ר מתחיל לעלות עליו, בערך כפלוגה מנסה לעלות עליו ואם לא מגיעים מיד, אין לו שום דבר לעשות נגד זה. נתתי הוראה לסנק הסמג"ד להסתובב ולהתחיל להשתדלל בשטח כדי לשבש את התקיפה. קבלתי דיווח מהמ"מ שלי שהוא רואה את הסנק היחיד שנע, מסתלק לכיוון אל-על.

2777

ועדת החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' - אהה"צ
הערך יורם יאיר

אג

כינחלים, שני הנגמ"שים כרמה מגשימים פרצו לכרון

התל והמ"פ דהר בעקבותם. המ"פ שישב על התל עצמו זיהה אותם ואמר שהם יצרו מבוע עם הסורים. המ"פ גם כן הגיע. הוא קצת שכר ופנה בציר קצת שונה; כלאמר=הוא הוא לא נסע ממש על הדרך שעולה על התל אלא כמאה מטר לפני התל הוא פנה מזרחה, ולמעשה לא נסע בעקבות שני הנגמ"שים האחרים.

השעה היתה בערך 5.00-5.30 שהחחיל להעיר. כרגע

שהעיר, המ"פ זיהה כקילומטר/ממנו חסיבת שריון סורית פרושה מתקדמת בכרון אליו ובכרון רמת מגשימים. נסיתי לקרוא בקשר למפקד שני הנגמ"שים ולמ"פ שיעזכו את הנגמ"שים ויקפצו מהם, אאחאא ירוצו ויתפשו מאחז על התל עצמו. זאת היתה הכונה להתחלתית שלי, שבמדה ולא מצליחים עם הנגמ"שים להגיע עד התל ולהסתלק, אז לפחות יהיו לי שם 30 חבר;ה ויחזיקו מאחז, כי לפי התמונה שקבלתי מהחסיבה התגבורת של חסיבת הסנקים במסגרות הגדולות של הסנקים כבר נמצאות בעליה מעין-גב ועוד מעט הם מגיעים אלי, ואז אמרתי שיגנו על עצמם ויחזיקו איזה שהוא מאחז בנקודה הזאת, ישמרו על הפצועים, עד שאני אתפרץ עם הסנקים שמגיעים אליהם ואחלץ אותם.

ככל אופן, כשהמ"פ הזה דיווח לי שהוא רואה

חסיבת שריון סורית כקילומטר מצפון לו, צעקתי להם בקשר שיקפצו מהנגמ"שים וירוצו אל התל חי"רית.

מה שקרה הוא, ששני הנגמ"שים הראשונים נפגעו ישר

ועד היום אנחנו לא יודעים בדיוק ממה. סך הכל נשאר שם חיל אחד פצוע. כל השאר נהרגו. כנראה מהסנקים, כרגע שהם עברו, יש שם קו רכס קטן כזה, כרגע שהם עברו את זה והסנקים הסורים גילו אותם, כנראה פגעו בהם.

2778

114 -

120 -

ועדת חקירה - 8.1.74
ישיבה נ' - אחת"ם
הער: יאיר יורם

אג

החל"ם של המ"פ, מכיון שהוא לא נסע בדיוק בעקבותם אלא ירד במאה
מטר קודם מהכביש, הצליח להגיע 30-40 מטר מהבונקר שבו ישבו התצפיתנים עם הסנקיסטים,
ואז הוא גם כן חוץ כדי לחיפה פתאם גילה את הסנקיס הסורים כ-300 מ' ממנו,
ניסה להסתלק עם הנגמ"ש חזרה לאל-על, ראה שהסנקיס הסורים יוחר מהירים ממנו, קפץ
מהנגמ"ש והלך לא חזרה אל החל עצמו.

בשלב הירידה, טנק סורי פגע בנגמ"ש. נהרגו שם 5 חבר'ה. השאר
הצליחו להגיע ולהתחבר. הוא ניסה לעלות. ברגע שהוא גילה את הסנקיס הסורים 300
מטרים ממנו הוא ניסה לקחת את הנגמ"ש ולהסתלק אתו חזרה לאל-על, כי היה לו כבר
הרוג אחד ופצוע על הנגמ"ש, הוא נסה להסתלק אתו חזרה לאל-על. אבל, הוא לא הצליח.
הסנקיס הסורים סגרו עליו מהר יותר. ואז, הוא נצמד לצלע החל והוריד את האנשים.
בשלב הירידה, הנגמ"ש נפגע וחיו לו עוד נפגעים על הנגמ"ש, אבל הוא עם עוד 6 חבר'ה
הצליחו לעלות את ה-30-40 מטר האלה לחל עצמו.

אחרי ר.ב.

2779

לפני כן רשמה א.ב.
ר.ב.א

-121-

העדה החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' (אחה"צ)

העד: ס"א יורם יאיר

כסך הכל אני מתאר לעצמי שהחמונה לא כל כך ברורה, מכיון שאני לוקח
נקודה ומספר עליה ולא ברצף כרונולוגי.

במבינות השעה 3 בלילה, דרך אגב יש נקודה

אולי השאלו עליה - הישובים בזמן הזה בלי נשים וילדים אבל עם הגברים.

סמוך לאל-על, יש ישוב שנקרא אליעד, מהצד השני של הכביש. היו שם כ-25

בחורים נחלאים, שכל הנשק שלהם היה עוזי עם כמה מחסניות. זהם כל רגע נגשו

והטרידו אותי בבונקר, כי הם היו מבוהלים לגמרי וכבדוק. מה קורה אתם? -

בשלב מסויים נתתי הוראה - שיפנו אותם מהר. זה נדמה לי היה ב-2 בלילה

או משהו כזה, כאשר ראיתי מה קורה על הציר, נתתי הוראה שיפנו.

אני לא זוכר כרגע, זה נדמה לי היה בטלפון או דרך תל-פארט כדיוק ממי,

אבל ב-3 בלילה, או ב-3.30 החקבלה הוראה - לפנות גם את רמת-מגשימים.

הכעיה היחה לפנות את הישוב. הפחד היה שרכב שלנו שינוע, אנחנו עצמנו

נדפוק אותו. אני זוכר שלקחתי אז מין סיכון מסויים ונתתי הוראה - מיד לפנות

את רמת-מגשימים למ"מ שישב בפתח ושמר עליהם, נתתי הוראה - שיסעו באורות

מלאים. היה להם סנדר, פסג'ן ועוד איזה כלי, זה כלי מהיר מאד. אמרתי -

כרגע שהם יוצאים מחומי המשק ועוברים את החסימה שיפתחו אורות מלאים,

ובאורות מלאים יטוסו לכיוון אל-על. הצלחנו לפנות אותם לפני שהסורים

הגיעו לרמת מגשימים. נדמה לי שזה היה בשעה 4 או משהו כזה שהם עזבו את המשק.

לגבי שאר המוצבים, היה לנו הרוב אחד כ-111

ועוד כמה טנקיסטים פגועים שם. עוד כמה טנקיסטים שהגיעו לשם מפלוגות הטנקים

שפעלו באזור שלו. שאר המוצבים 114, 115 ו-116 לא היו נפגעים.

זה למעשה החמונה. דרך אגב, אותו סמג"ד טנקים, כרגע אצאגאלאט שספרתי וירד והיה הטנ

היחיד שניע בשטח, והתכונתי שיסייע בחילוץ של התל. איבדנו את הקשר אתו.

המ"מ שישב בתל-שאקי דיווח לי - שהוא רואה אותו משום מה מסתלק לכיוון

2780

ר.ב.א

-122-

ועדת החקירה - 8.1.74

ישיבה נ' (אתה"צ)

העד: ס"א יורם יאיר

אל-על, הוא באמת הגיע אלי פתאום למפקדה, והיה מבוהל לגמרי
 נתתי לו הוראה - שיקח את הטנק ויפנוע מיד, רציתי למקם אותו
 באזור רמת-מגשימים, שכל פעם ירביץ בלך פלונים ויפנה את הורח, בכל זאת
 כדי לעכב את התנועה של הסורים. הוא היה מבוהל לחלוטין טען - שאין
 לון קשר פנים בתוך הטנק וזה בלתיאפשרי וכן הלאה. בקיצור, לא נושעתי
 ממנו. הוא העמיד את הטנק שלו במפקדת הגדוד. אמרת לו - שלפחות
 יעמוד בפתח ויגן על מפקדת הגדוד ברגע שיגיעו אלינו. באותו זמן זה היה
 אחרי התקרית בחל-שאקי, קבלתי דיווח שהם ממשיכים ונעים, חטיבה נעה
 לתוך רמת-מגשימים, כאשר זה חטיבה עם חי"ר שפרוס לפניהם.
 הם נכנסו לרמת-מגשימים. כל הדיווחים האלה דיווחתי למפקדת החטיבה.
 בינתיים כל הזמן חוקפים את 116. עלו עליו גם עם טנקים. הוא זועק
 לשמים שיחלצו אותו. הוא זועק לטנקים, וכל הזמן הבטחתי לו - שטנקים
 בדרך אליו. הוא זועק לשמים - איפה הטנקים? פגע בעוד שני טנקים
 שהגיעו לתוך המוצב. חיילים סורים היו בתוך החצר שלו. הצלחנו להוריד ארטיל
 על המוצב עצמו. וזו התמונה בשחר יום ראשון.

מתי דרך אגב הגיע מוסה?

י. ידין:

פלוגה ראשונה שלו הגיעה בסביבות 9.30

ס"א י. יאיר:

לאל-על, פלוגה אחת. ובסביבות 12.30

הגיע גדוד או משהו כזה 2 פלוגות או משהו כזה של שרמנים. וכל הכוח העיקרי
 של חטיבה 9 נכנסה ללחימה בערך בסביבות 1.30 - 2 בצהריים מאל-על עצמה,
 כי הסורים הגיעו 700 מ' ממפקדת הגדוד.

אנחנו נפסיק עכשיו.

היה"ר אגרנט:

המשך עדותך יכול להיות מחר בבקר?

2781

ר.כ.א

130-123-

8.1.74 - דעת החקירה

דשיכה נ" (אחה"צ)

העד: ס"א יורם יאיר

אני הלילה חוזר לג'ידי לסיני.

תכוא בדכריס עם מזכיר הועדה

ותחאס אחו אח המשך ערוחך.

ס"א יאיר:

היו"ר אגרנט:

סוף הישיבה